

Valstybinio audito ataskaitos santrauka

CENTRALIZUOTI VIEŠIEJI PIRKIMAI

2013 m. gruodžio 31 d. Nr. VA-P-20-8-1-26

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRUMPOS IR SĄVOKOS

CPO arba VšĮ CPO LT – Viešoji įstaiga CPO LT

CPVA – Viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra

CVP IS – Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema

DPS – dinaminė pirkimų sistema

CPO.lt katalogas arba katalogas – elektroninis katalogas CPO.lt

PO – perkančioji organizacija

VPĮ – Viešųjų pirkimų įstatymas

VPT – Viešųjų pirkimų tarnyba

Centrinė perkančioji organizacija VšĮ CPO LT (CPO) – organizacija, kuri atlieka prekių, paslaugų ar darbų pirkimų procedūras ir sudaro preliminarąsias sutartis su laimėjusiais tiekėjais.

Iki 2012-12-31 CPO funkcijas vykdė VšĮ CPVA, nuo 2013-01-01 šias funkcijas vykdo VšĮ CPO LT.

Elektroninis katalogas – CPO priklausanti informacinė sistema (elektroninis katalogas CPO.lt), kurioje vykdomi užsakymai, skelbiamos specifikacijos ir preliminarųjų sutarčių sąlygos.

Tiekėjas – kiekvienas ūkio subjektas – fizinis asmuo, privatusis juridinis asmuo, viešasis juridinis asmuo, kitos organizacijos ir jų padaliniai ar tokių asmenų grupė – galintis pasiūlyti ar siūlantis prekes, paslaugas ar darbus.

Pagrindinė sutartis – prekių, paslaugų ar darbų sutartis, kurią sudaro tiekėjas ir užsakovas, vadovaudamiesi preliminarosios sutarties nuostatomis.

Preliminarioji sutartis – sutartis tarp CPO ir tiekėjo, kuri nustato sąlygas, taikomas pagrindinėms sutartims, sudarytoms preliminarosios sutarties galiojimo laikotarpiu.

Užsakovas – kiekvienas juridinis asmuo ar tokių asmenų grupė, galintis pirkti ar perkantis prekes, paslaugas ar darbus.

SANTRAUKA

Kai prekių, paslaugų ir darbų viešieji pirkimai vykdomi per Centrinę perkančiąją organizaciją (CPO), naudojantis CPO elektroniniu katalogu CPO.lt, laikomasi nuostatos, kad tokie pirkimai vykdomi centralizuotai. Šiuo metu Lietuvoje teisė atlikti CPO funkcijas nacionaliniu lygmeniu suteikta VšĮ CPO LT. Pirkimų centralizavimas – būdas optimizuoti pirkimus, sumažinti pirkimo procedūrų skaičių, padidinti pirkimų mastą ir sukurti papildomą vertę nedidinant biudžeto lėšų.

2012 m., palyginti su 2008 m., centralizuotų viešųjų pirkimų per CPO vertė išaugo nuo 8,4 mln. Lt iki 234,8 mln. Lt, t.y. beveik 28 kartus ir 2012 m. tai sudarė 13 proc. nuo bendros centralizuotai vykdytų viešųjų pirkimų vertės. Per CPO vykdomų pirkimų vertė turėtų augti sparčiau, nes nuo 2014-01-01 įsigaliojus naujoms Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis, perkančiosios organizacijos privalės įsigyti prekes, paslaugas ir darbus per CPO, jei negali jų atlikti efektyvesniu būdu racionaliai naudodama tam skirtas lėšas.

Audito metu vertinome, ar vykdant centralizuotus viešuosius pirkimus per CPO užtikrinamas racionalus viešojo sektoriaus lėšų ir administracinių išteklių panaudojimas, atsakydami į klausimus:

- ar elektroninis katalogas CPO.lt yra patogus ir naudingas;
- ar perkant per CPO užtikrinama prekių, paslaugų, darbų kokybė ir konkurencinga kaina;
- su kokiais sunkumais susiduria perkančiosios organizacijos, pirkdamos per CPO;
- ar CPO užtikrina perkančiosioms organizacijoms galimybę nepertraukiamai naudotis elektroniniu katalogu CPO.lt;
- ar reikia keisti CPO finansavimo modelį.

Auditą atlikome Ūkio ministerijoje, kuri atsakinga už viešųjų pirkimų politikos formavimą, vykdo Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo ir plėtros 2009–2013 m. strategijos stebėseną, įgyvendina valstybės, kaip VšĮ CPO LT savininkės, turtines ir neturtines teises ir pareigas. Duomenis ir informaciją rinkome iš VšĮ CPO LT, kurios veiklos sritys yra centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymas ir informacinių sistemų, skirtų centralizuotiems viešiesiems pirkimams, plėtojimas. Atrinktose perkančiosiose organizacijose atlikome vadovybės ir viešųjų pirkimų specialistų apklausas. Analizavome užsienio šalių praktiką ir mokslinių tyrimų duomenis.

Audituojamas laikotarpis 2010–2012 metai ir 2013 m. 10 mėnesių. Pokyčių analizei buvo naudojami 2008 ir 2009 m. duomenys.

Įvertinę audito metu gautus įrodymus, pateikiame savo išvadas ir rekomendacijas.

IŠVADOS

Dėl CPO.lt katalogo patogumo ir naudingumo

1. Šiuo metu veikiantis elektroninis CPO.lt katalogas sukurtas neatsižvelgus į naudotojų skaičiaus ir pirkimo kategorijų plėtrą bei skirtingus užsakymo procesus, o antros versijos katalogo kūrimas ir diegimas vėluoja, todėl jo privalumais negali pasinaudoti visi centralizuotų pirkimų dalyviai (1 skyrius).
2. Siūlomų įsigyti per CPO vaistinių preparatų daugėja, o tiekėjų ir PO, besinaudojančių CPO, skaičius auga, tačiau pasitaiko atvejų, kai PO neturi galimybės įsigyti vardinių vaistinių preparatų, nes juos tiekia vienintelis gamintojas, kuris ne visada šią prekę pasiūlo (3 skyrius).

Dėl prekių, paslaugų, darbų kokybės ir mažesnės kainos užtikrinimo

3. Tiekėjai ne visada užtikrina prekių tiekimą pagal sudarytas sutartis su PO, nes pristato:
  - 3.1. nekokybiškas prekes arba suteikia nekokybiškas paslaugas ar darbus (2.1 ir 3.3 poskyriai);
  - 3.2. brangesnes prekes, paslaugas ar darbus, nei numatyta sutartyse (2.1 poskyris);
  - 3.3. ne tas prekes, paslaugas ar darbus, kurie numatyti sutartyse, arba jų nepristato (2.1 poskyris).
4. Perkančiosios organizacijos nepakankamai komunikuoja su CPO ir pastaroji neturi informacijos apie nepatikimus tiekėjus ir tiekimo sutarčių įvykdymo kokybę, todėl CPO prieš tokius tiekėjus negali imtis atitinkamų veiksmų (2.2 poskyris).
5. Pasitaiko atvejų kai prekių kaina būna didesnė perkant per CPO, nei perkant savarankiškai. Tam įtakos turi maži PO pirkimų kiekiai ir trumpi sutarčių galiojimo laikotarpiai, taip pat tiekėjai neišnaudoja visų galimybių patekti į CPO.lt katalogą, nes neteikia bendrų pasiūlymų (2.2 ir 3.2 poskyriai).

Dėl galimybės nepertraukiamai naudotis elektroniniu katalogu CPO.lt

6. PO, pirkdamos savarankiškai, patiria papildomų išlaidų, nes CPO ne visada užtikrina nepertraukiamą naudojimąsi CPO.lt katalogu dėl:
  - 6.1. CPO.lt katalogo techninių trūkumų (3.3 poskyris);
  - 6.2. tiekėjų skundų teismui, kurie stabdo pirkimo procedūras per CPO (4 skyrius).

Dėl CPO finansavimo modelio

7. Dabartinis CPO finansavimo modelis, kai CPO visiškai finansuojama iš valstybės biudžeto, nėra susietas su prekių, paslaugų ir darbų pirkimų centralizavimo poreikiu. Vykstant CPO plėtrai bus naudojama daugiau valstybės biudžeto lėšų, o nekeičiant CPO finansavimo modelio nebus finansiškai pagrįstas prekių, paslaugų ir darbų pirkimų centralizavimas (5 skyrius).

REKOMENDACIJOS

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai

1. Siekiant nustatyti prekių, paslaugų ir darbų centralizavimo poreikį ir pasirengti galimam CPO finansavimo modelio keitimui, sukurti metodiką, skirtą apskaičiuoti administravimo mokestį, kuris priklauso nuo kiekvienos CPO.lt katalogo kategorijos diegimo ir administravimo išlaidų (7 išvada).
2. Numatyti prevencines priemones, leidžiančias išvengti centralizuotų viešųjų pirkimų procedūrų stabdymo pasekmių (6 išvada).

Viešajai įstaigai VŠĮ CPO LT

3. Siekiant užtikrinti, kad antros kartos CPO.lt katalogas būtų patogus ir naudingas visiems vartotojams:
  - 3.1. sukurti perkančiųjų organizacijų apklausos sistemą dėl problemų atliekant pirkimus per CPO ir netinkamo sutarčių, sudarytų tarp tiekėjų ir perkančiųjų organizacijų, vykdymo ir imtis priemonių šių problemų sprendimui (3 ir 4 išvados);
  - 3.2. įgyvendinti priemones, didinančias konkurenciją tarp tiekėjų (galimybę pirkimus vykdyti susijungus kelioms perkančiosioms organizacijoms ir galimybę pačioms perkančiosioms organizacijoms įrašyti viršutinę norimą kainą visose kategorijose) (5 išvada);
  - 3.3. numatyti galimybę pratęsti pagrindinę sutartį tarp tiekėjo ir perkančiosios organizacijos (5 išvada).
4. Užtikrinti galimybę perkančiosioms organizacijoms įgyvendinti Viešųjų pirkimų įstatyme įtvirtintą įpareigojimą prekes, paslaugas ir darbus pirkti per CPO ir nepertraukiamai naudotis CPO.lt katalogu (6 išvada).